

de elsősorban a nők fiatal korukban megtörtétek, öregeknek látszanak. A C-vitamin is fontos, a D-vitamin hiánya viszont az angolkórt és a fogak szuvasodását idézi elő.

A beszélgetés után állig telt el néhány hónap és Szegedről megérkezett a hír, hogy Szent-Györgyi Albert professzor új, nagyjelentőségű felfedezéssel gazdagította a világot. Előállította a C és P-vitamint.

Ami eddig megfoghatatlan volt és aminek létre csak következtethettek, most már megvolt: apró kristályok formájában kis üvegcsebe zárva, hogy bármikor felhasználhassák a C-avitaminózisban szenvedők, a skorbutos betegek koncentrált formában megkaphassák mint egyetlen hatásos gyógyszert. Szent-Györgyi professzor a friss paprika métermázsait dolgozta fel, míg hosszú fáradtságos kísérletezés után sikerült fehér kristályokban előállítani a tiszta C-vitamint, illetve annak tiszta alapanyagát, az ascorbin savat. Azóta a felfedezés átment a gyakorlati és tudományos életbe. Kísérleteket végeztek a vitaminnal, a paprikából vitaminos preparátumokat készítettek, amelyekkel megszüntették a skorbut betegségét, amelyet azok szoktak megkapni, akik sokáig nélkülözik a friss élelmiszereket.

Közben folytak a kísérletek tovább a szegedi egyetemen. Tudták, érezték és számításaikból, valamint megfigyeléseikből kiderült, hogy kell lenni még egy fajta vitaminnak a paprikában. De a kísérleteket nem lehetett folytatni, elfogyott a friss paprika, beállt a tél és nem volt friss gyümölcs. A munka azonban egy pillanatra sem szünetelt. Ha nincsen friss paprika, van citrom. Elővették a sárga savanyú déligyümölcsöt, két métermázsza citromból 70 liter citromlét sajtoltak ki. A laboratórium tudósainak munkáját siker koronázta: két gramm tiszta kristályos vitamint vontak ki a citromléből. Citrinnek nevezték el a kivonatot s ebben volt az új vitamin, amely a C-vitamin mellett a paprikában is megvan. A P-vitamin nevet adták neki.

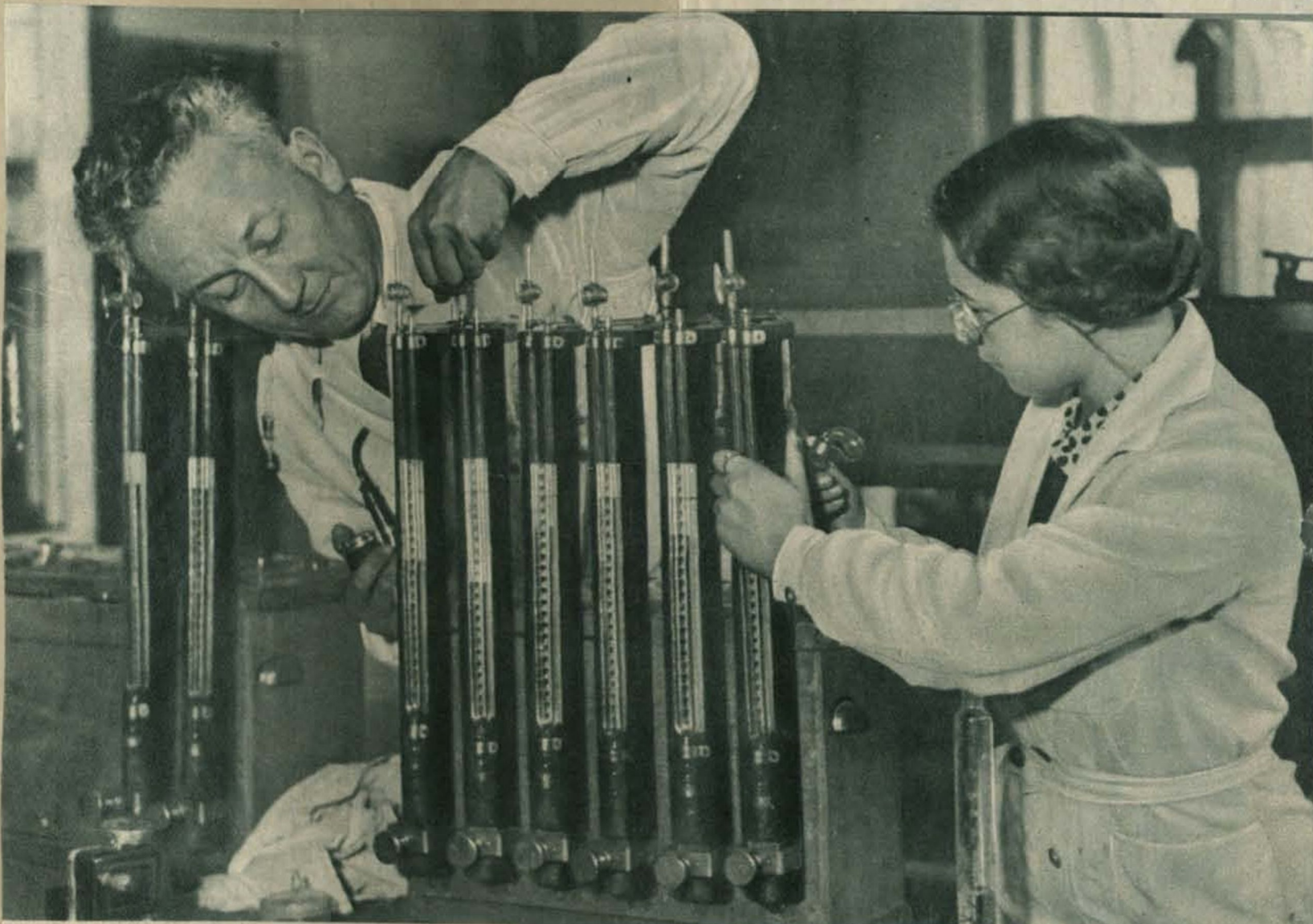
Megvolt tehát a P-vitamin, amely szintén Szent-Györgyi Albert munkásságát dicséri. A vitaminkészítményekkel az egyetemi klinikán kísérleteztek és legnagyobb meglepetésre kiderült, hogy a bőr vérzékenységét a P-vitaminnal egyszerűen lehet gyógyítani. Természetesen a vitaminoknak más szerepe is van a kémiában, s hogy mi ez a szerep, erre most folynak a kísérletezések.

Szent-Györgyi Albert professzor maga beszélt el, hogy milyen különös véletlen vezette szenzációs felfedezésére.

Egy este a professzornak odahaza nem izlett a zöldpaprika, haragosan toltá félre, de közben eszébe jutott, hogy a különböző növények közül, amelyeket laboratóriumában C-vitaminra megvizsgált, hiányzott a paprika. Ugyanakkor mint általában, a világ legnagyobb felfedezései alkalmával villámlásszerűen jutott eszébe a professzornak, hogy a magyar nép körében a skorbut majdnem ismeretlen, viszont népünk legtöbb ételében bőségesen használja a paprikát

A világhírű tudós asszisztense társaságában egy angol szupercentrifugán dolgozik. Ez a gép a folyadékot irtózatossal sebességgel forgatja és a különböző fajsúlyú részecskéket elválasztja egymástól. A vitaminkutatások során gyakran használták ezt a gépet. Szent-Györgyi professzor a centrifuga alsó csapját nyitja ki. (Balassa felv.)

A biológiai égesfolyamatot kutatja most a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert professzor. A képünkön látható műszer a Warburg-féle manométer, amelynek segítségével a baloldalon álló tudós pontosan leméri, hogy az élő sejt szövet mennyi oxigént fogyaszt el és mennyi széndioxidot termel az életet tápláló éges tartama alatt. (Balassa felv.)

Szent-Györgyi Albert, az első magyar Nobel-díjas tudós tüneményes karrierje

Vitaminkutatásaival fellebbentette a fátylat az élet egyik legfontosabb titkáról — Vaesora közben egy zöldpaprika vezette nyomra a szenzációs tudóst, aki a C- és P-vitamin előállításával a betegségek egész sorát tette gyógyíthatóvá (Címképünkhez)

Kül- és belpolitikai bonyodalmak, gazdasági bajok, riasztó háborús hírek háttérbe szorultak és a közérdeklődés homlokterébe egy név került: Szent-Györgyi Albert, a tudós vegyészprofesszor neve, akinek korszakalkotó vitaminkutatásait a Nobel-alapítvány kuratóriuma az 1937. évi Nobel-díjjal jutalmazta.

Negyven év óta jutalmazták Nobel Alfréd nagyszerű alapítványából évente azokat a kiváló férfiakat, akik a kémiában, a fizikában és az orvosi tudományban, az irodalomban és a béke szolgálatában a legnagyobbat alkotják. Negyven év nagy idő és a negyven év leforgása alatt sok jutalmazottja volt a nagyszerű alapítványnak. Magyarországon első, Magyarországon dolgozó magyar tudós azonban csak most kapta meg először a nagy díjat. Szent-Györgyi Albert izig-évig magyar ember itt él, itt dolgozik Szegeden, innen szállt a világ négy tája felé rövid idővel ezelőtt a hír, hogy a szegedi egyetem laboratóriumában sikerült megtalálni a tiszta, kikristályosított C majd röviddel később a P-vitamint.

A magyar közönség érdeklődése tulajdonképpen csak ekkor irányult először a vitamin felé. Mi lehet a vitamin, ami olyan fontos az emberi táplálkozásban? A válasz még alig pár éve így hangzott: Rájött az orvosi tudomány, hogy az ismert tápláló anyagok egymagukban még korántsem elegendők az élethez, hanem még másféle bonyolult összetételű vegyi anyagokat is kell tartalmazniuk. Ezek az anyagok, amelyek igen kis mértékben vannak meg az élelmiszerekben, de ott vannak és a hiányuk betegséggel jár. Ezek

a titokzatos anyagok a vitaminok. Mi lehet ez a furcsanevű anyag? Lehet látni? Megfogni? Megmérni?

Egy tudós kémikus, Szent-Györgyi Albert professzor, korszakalkotó felfedezésének közzététele előtt ezekre a kérdésekre így válaszolt nekünk: a vitaminok csak hatásukban mutathatók ki. Állatkísérletekkel bebizonyították, hogy bizonyos betegségeknek a vitamin-hiány az oka. Tudományos szóval az avitaminózis táplálkozás. A vitamin — folytatta annakidején informátorunk — vegyileg még nem egészen ismert, bizonyos friss tápszerekből meglévő anyag, amelynek jelenléte az egészség fenntartásához elengedhetetlenül szükséges. Közlelbi vegyi összetételük ismeretlen lévén, csak bizonyos fizikai tulajdonságokat és élettani hatásokat tudunk rólok. A különböző élelmiszerekben A, B, C, D, E és még más vitaminok vannak, amelyeknek nagy a szerepük a növekedés és a szervezet ellenállóképesége körül. Ha az egyén táplálékából csak egy vitamin is hiányzik, nyomban beáll valamilyen betegség, így például a C-vitaminhiánya a skorbutot idézi elő, a pellagra szintén vitaminhiányra vezethető vissza. Az A-vitamin hiánya a légutak érzékenységét és tüdőgyulladásra való hajlamosságát idézheti elő. A B-vitamin hiánya a szervezetben anyagcsere-zavarokra és vesebántalmakra vezet. A C vitaminnak a hiánya okozhatja az úgynevezett beri-beri betegséget, amely ha súlyos, két három hét alatt biztos halált okoz. Az avitaminózis betegek 30 éves korukban 50 éveseknek látszanak. Ez egyik magyarázata annak, hogy igen sok vidékünkön a férfiak,

mint fűszert. A zöld paprika pedig kedvenc étel. Felvette tehát a féltett paprikát, levitte laboratóriumába, egész éjjel dolgozott és mire a nap megint felkelt, a világ gazdagabb lett egy felfedezéssel. A szegedi tudós megtalálta a népszerű növényben a C-vitamint, a skorbut gyógyszerét.

Persze eddig az eredményig csak hosszú évek tudományos kutatásai után juthatott el a Nobel-díjas magyar tudós, aki mindössze negyvennégy éves, de már 19 éves leánya van, aki szintén természettudósnak készül. Kémiát és fizikát tanul az egyik angol egyetemen. Felesége orvosnő és egyben egyik legkiválóbb munkatársa, akivel hosszú éveken keresztül külföldi egyetemeken dolgozott.

Tudományos kutatásait mellékvise vizsgálatokkal kezdte, most pedig érdeklődését az élő világ életét tápláló lassú égés köti le s további kutatásainak csak egyik eredménye a szenzációs felfedezés: a C és P-vitamin. Munkásságának nagy jelentőségét fokozza az a körülmény is, hogy azokban az időkben talált gyógyító balzsamot a kínzó betegségekre, mikor a tudósok szárai újabb gyilkos gázok összeállításán fáradoznak.

Dr Kerekes István